

Zpráva z věže bývalé kapličky ve Skleném

Věžní koule kapličky, zasvěcené panně Marii pomocné ve Skleném, byla koncem srpna 1929 v důsledku renovace-oprav sejmuta. Při otevření koule se ukázalo, že plechové pouzdro bylo rozežráno rzi, takže veškeré uložené písemnosti byly zničeny, až na tyto čitelné zbytky:

1838-Eduard Müller-

Anton Weis-poslední zemědělec

jinak se nedochovalo nic.

Podle zpráv starších občanů byla zřejmě tato koule v r. 1884 naposledy otevřena. Od té doby, hlavně po vypuknutí světové války, bylo Sklené velice postiženo. Téměř všechno mužské obyvatelstvo ve věku od 18 do 50 let bylo povoláno do vojenské služby. 22 našich válečníků se nevrátilo zpět. Těmto hrdinům, kteří padli v této válce byl místními obyvateli postaven pomník, na který dal svůj pozemek Anton Wolf z č. 24.

Kámen k tomuto účelu byl vybrán lesním Paulem Weiserem, při Moravičce u druhého mostu, kde byl nalezen. Když se začalo 19. března 1929 s transportem tohoto kamene o váze cca 70 q pomáhala celá vesnice. Dřevo potřebné k transportu tohoto kamene, poskytla lesní správa. potřebné práce spojené se stěhováním provedl místní hasičský sbor pod vedením velitele Josefa Weise.

Opracován byl tento kámen kameníkem Eduardem Katzerem z Červeného Potoka. Zemní základy provedl zedník Anton Kristen.

Hajným p. Weisrem byl před pomníkem zřízen ozdobný oblouk, osazený žárovkami, který každý večer osvětloval pomník.

Dne 16. června 1929 se uskutečnilo odhalení a zasvěcení

pomníku páterem Petříkem z Malé Moravy. Při odhalení byla sloužena polní mše a zdejší mládeží zazpívána " Německá mše " od Franze Schuberta.

Ženy a dívky ozdobili kapli kyticemi a věnci. Po obou stranách oltáře byla instalována barevná mozaiková okna.

Výlohy na slavnost ve výši 5.000,-Kč, byly kryty příjmy z uspořádané slavnosti.

Během války v r. 1916 musel být odevzdán zvon. Proto byl v r. 1922 pořízen nový zvon a 26. listopadu byl zvon zasvěcen. Kmotry zvonu byli Emile a Valentin Kristenovi, oba byli zemědělci z č.7, kteří jako kmotři darovali 600,-Kč na zvon. Za války poskytli státu půjčku 45.000,-Korun(rakouských). V současnosti je tato půjčka téměř zaplácena.

V době války museli obyvatelé přinášet velké oběti, na př. byl zaveden lístkový systém na chleba, mouku, cukr a tuky. Mnohde byl i hlad a bída. Rekviziční prohlídky byly prováděny bezohledně a zabavováno bylo obilí a vše pro válku. Teprve v r.1922 byl zrušen přidělový systém, ale ceny potravin byly velmi vysoké.

Převrat přinesl v hospodářské oblasti velké změny do hospodářství. Především v r. 1919 byla provedena odluka od rakouské měny. Peníze byly kolkovány a razítkovány a byla zavedena nová jednotka měny koruna československá, která odpovídá asi 15 haléřů rakouské zlaté koruny. Nastala všeobecná dražota. U některých druhů zboží dosáhla, až 10-ti násobku.

Na základě pozemkové reformy byl znárodněn zdejší majetek knížete Lichtenštejna a byl převzat do státní správy.

V r. 1920-21 byla postavena nová silnice přes obec. Hladký průběh těchto prací, lze přičíst starostovi Josefu Weisovi a jeho tajemníkovi Wilibaldu Olbrichtovi. Náklady na stavbu byly předběžně stanoveny na 200.000,-Kč. Stát dal 80.000,-Kč, t. j. 40%. Kníže Lichtenštejn daroval 75.000,-Kč. Zbytek nákladů nesla obec. Dne 17. října 1922 byla silnice kolaudována a předána do okresní správy. Tímto získala obec místo nevyhovující staré cesty

novou silnicí. Díky této silnici se v posledních letech zvýšil provoz. Denně projedou, až 4 motorová vozidla, buď nákladní nebo motorky. Zdejší továrna disponuje jedním osobním automobilem.

Od r. 1923 je v obci elektrický zdroj. Pan Josef Scholz si pořídil ve mlýně dynamo na střídavý proud, které pohánělo vodní kolo. V r. 1925 byly i ve škole namontovány 4 žárovky. V kapli na vlastní náklady instaloval Scholz dvě svítidla (jednu venku a jednu uvnitř) a zdarma poskytl elektrický proud. V r. 1925 byla místo vodního kola instalována vodní turbína.

Místní rychta byla 18. července 1909 prodána Antonem Lubichem firmě D. Beer z Vídně, který tam postavil mechanickou tkalcovnu na podšívkoviny z koňských žíní a umělého hedvábí. V r. 1919 přešla tato továrna do majetku Augusta Birkeho z Horní Moravy v Čechách. Továrna byla uvedena do provozu Aloisem a Janem Birke a byla jimi provozována. Zaměstnáno je 60 lidí. Původní železný komín byl v srpnu 1929 stržen, neboť byl špatný a nahrazen cihlovým o výšce 32m.

Původní škola byla dřevěná stavba a stála naproti kapličce na louce Antona Weise z č. 5. Obec později koupila selské stavení č. 25 i s polnostmi. Budova byla přestavěna na školu a polnosti byly rozparcelovány a pronajímány obcí. V r. 1906 byl postaven ke škole vodovod. Pro tuto stavbu se velmi angažoval radní Johan Spiller. Náklady byly hrazeny ze subvencí.

Počet žáků se pohyboval mezi 60-70 dětmi. Až po r. 1925 započal pokles dětí a v dnešní době (1929) dosáhl 43 dětí. V místní školní radě je Johan Neumann jako předseda a Johan Prause jako jeho zástupce. Jako učitel a ředitel školy působí Franz Fischer a náboženství vyučuje páter Johan Petřík, ruční práce vyučuje slečna Ludmila Polášková.

Dne 3. února 1929 vypukl ve zdejším hostinci při taneční zábavě v 10 hodin večer, v půdním prostoru požár, kterému podlehl budova i s přilehlou stodolou. Veškeré zásoby obilí, potravin i zařízení - veškerý majetek rodiny hostinského se stal obětí plamenů. Díky místním a malomoravským hasičům neshořel

výměnek (naproti hospodě). Škoda na majetku činila více než 100.000,-Kč. Hostinec byl podle nových plánů postaven značně větší na stejném místě.

Při požáru byla poškozena věž na kapli, musela být sejmuta a znovu postavena. Tesaři Josef Weiss, Franz Prause, Osvald Scholz a Albert Göttlicher provedli tyto práce, takže věž obdržela opět původní tvar. Jen místo šindelové střechy byla pokryta pozinkovaným plechem. Pokrývačské práce provedl klempíř Karl Felzmann z Králík a zároveň udělal novou kouli a pouzdro.

Zima r.1928-29 byla velice krutá a způsobila velké škody mrazem. Teploty klesly až na -42 C. V obci zahynulo asi 300 ovocných stromů, především třešní, hrušní a rynglí. V lese zahynulo mnoho zvěře.

Podle sčítání lidu v r.1920 měla obec Sklené 300 obyvatel, kteří byli výlučně katolíci. Dle svého stavu jsou zemědělci, lesní a tovární dělníci.

V obci je hasičský sbor, který byl založen r.1890. Velitelem je Josef Weiss z č.10, zástupce Alois Göttlicher z č.6. Nejstarším členem požárního sboru je Josef Weiss z č.14, který je členem od jeho založení. V současnosti má sbor 32 členů.

V r. 1923 byla založena zdejší místní skupina Severomarynských němců, který má v r. 1929 celkem 115 členů.

Roky 1928 a 1929 byly velice úrodné a výnosné, jak na obilí, bramborách i lnu, který byl obzvláště kvalitní. Brambory, obilí i len klesají v ceně.

Obecní zastupitelé:

Alois Göttlicher	hospodský č.6, starosta
Wilhelm Olbricht	stolař č.30, zástupce starosty
Josef Weiss	zemědělec č.10,1. radní
Wenzel Katzer	zemědělec č.23,2. radní
Alois Birke	továrník
Josef Stöhr	zemědělec č.15

Johann Neumann	zemědělec č.8
Johann Stöhr	zemědělec č.47
Gustav Kosch	zemědělec č.18
Alexandr Weiser	zemědělec č.26
Alois Becker	zemědělec č.22
Albert Stöhr	švec č.9

Tento dokument byl shlednut obecní radou a podepsán.

Podpisy radních.

Na jednotlivých polnostech žijí v současnosti následující majitelé:

- Dům č. 1. Továrnici Alois a Johan Birke - továrna
2. Sl.Aloisie Bierent
  4. Albert Kosch
  5. Anton Weiss s výměnkem č.14.
  6. Alois Göttlicher -"- č.42.
  7. Sl.Emilia Christen-"- č.52.
  8. Johann Neumann
  9. Johann Stöhr -"- č.54.
  10. Josef Weiss -"- č.55.
  11. Hermann Lux
  12. Johann Olbrich
  13. Josef Granich
  15. Josef Stöhr -"- č.56.
  16. Josef Stöhr -"- č.57.
  17. Josef Weiss majitel domu č. 10.
  18. Gustav Kosch
  19. Magdalena Wolf s výměnkem č.59.
  20. Anna Becker, pronajato Rudolfo Olbrichtovi

21. Rudolf Weiss s výměnkem č.60.
22. Alois Becker -"- č.61.
23. Wenzel Katzer -"- č.62.
24. Anton Wolf -"- č.63.
25. Škola
26. Alexandr Weiser junior s výměnou č.64.
27. Alexandr Weiser senior -"- č.65.
28. Eduard Vunder
29. Franz Winkler
30. Wilhelm Olbricht
31. Johann Stöhr
32. Anna Scholz
33. Franz Karger

34. Franz Wagner, pronajato Hugo Scholzovi
35. Mathilda Boner
36. Johann Prause
38. Anna Olbricht
39. Franz Göttlicher
40. Magdalene Wolf
41. -"- -"-
43. Forsthaus Paul Weiser s výměnou č.67.
44. Hermann Harbich
45. Franz Stowitschek
46. Eduard Winkler s výměnou č.68.
48. Franz Lack
49. Franz Stöber
50. Obecní dům (pro chudé)
53. Adolf Becker
69. Továrna - byty dělníků v továrně
51. Josef Stöber
47. Johann Stöhr

Ceny potravin v r. 1929:

100 kg=	1 q	žito	130,-Kč			
	1 q	ovsa	100,- "			
	1 q	ječmene	130,- "			
	1 q	brambor	30,- "			
	1 kg	pšeničné mouky	2,90 Kč	1 l	octa	2,-Kč
	"	cukru	6,40 "	1 kg	hov.masa	14,- "
	"	másla	28,- "	1 kg	vepřového	18, "
	"	rýže	4,- "			
	"	žitné mouky	2,- "			
	1 l	mléka	1,50 "			
	"	petroleje	2,20 "			
	"	lihu den.	5,- "			

Dne 6. října 1929 byla nasazena nová koule na věži. S touto slavností bylo spojeno položení základního kamene na stavbu věže na sušení hasičských hadic u hasičské zbrojnice. Večer byla zábava spojená s otevřením nově postaveného sálu v hospodě p. Gottlichera.

Sklené 4. října 1929

Složil a napsal ředitel školy Franz Fischer.

Přílohy:

1. Potvrzení klempíře Karla Felzmana z Králík č. 262 a jeho pomocníka Rudolfa Beschonera z Červené Vody o pokrytí věže v říjnu 1929.

2. Dále kolkovaná rakouská 10 a 20 koruna.

Zpráva je psaná německy kurentem. Přeložili manželé Anna a Bohumil Šebkovi, přepsal Jos. V. Otta. 20.6.2001.